

Viite: HE 113/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vapaasta sivistystyöstä annettua lakia siten, että maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyn koulutuksen vapaan sivistystyön valtionosuusrahoitus erotettaisiin omaksi kokonaisuudekseen, jolla rahoitetaan tähän koulutukseen kohdennetut suoritteet sata prosenttisesti valtionosuudella. Koulutuksen rahoitus kattaisi esitetyssä mallissa sekä suoritteet että opiskelijamaksuosuuden. Suomen Kansanopistoyhdistys pitää esitystä hyvänä ja kannattaa ehdotusta.

Vapaan sivistystyön toimijat ovat kehittäneet maahanmuuttajakoulutusta pitkäjänteisesti kohderyhmän tarpeet huomioiden. Kansanopistoissa maahanmuuttajien koulutus on ollut erityisenä kehittämisen kohteena jo vuodesta 2002. Kansanopistot ovat edistäneet sekä maahanmuuttajataustaisten nuorten että aikuisten kotoutumista, opiskelumahdollisuuksia ja työllistymistä. Useat kansanopistot tarjoavat vapaan sivistystyön koulutuksen lisäksi maahanmuuttajille aikuisten perusopetusta ja ammatillista koulutusta. Eduskunnan tarkastusvaliokunta on todennut mietinnössään (01/2019) kansanopistojen onnistuneen tässä työssä erinomaisesti.

Esitetty rahoitusmalli takaisi koulutuksen järjestäjälle ennakoitavuutta ja mahdollistaisi pitkäjänteisen koulutustarjonnan suunnittelun. Tällä hetkellä kansanopistot kohdentavat maahanmuuttajakoulutukseen suoritteita ylläpitäjän vapaan sivistystyön rahoituskokonaisuudesta, mikä on vähentänyt opiston mahdollisuuksia järjestää riittävästi muuta vapaan sivistystyön koulutusta. Erottamalla kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyn koulutuksen rahoitus muusta vapaan sivistystyön rahoituksesta, opistoille mahdollistuu tehdä pitkän aikavälin suunnitelmat myös muille vapaan sivistystyön koulutuksille. Kansanopistoyhdistys pitää tätä erittäin hyvänä ja tarpeellisena uudistuksena, joka mahdollistaa myös muiden kansanopistojen tarjoamien koulutusten kehittämis- ja uudistustyön.

Suomen Kansanopistoyhdistys pitää hyvänä, että julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2022–2025 lisätään vuosittain 5 miljoonaa euroa vapaan sivistystyön kotouttamiskoulutukseen. Lisäksi on ehdotettu, että 1,903 miljoonaa euroa valtionavustuksia tullaan siirtämään valtionosuusjärjestelmään. Kansanopistoyhdistys kannattaa kyseistä ehdotusta. Tämä summa yhdessä valtion talousarviossa varatun 4,927 miljoonan euron kanssa muodostavat käytettävissä olevan rahoitussumman. Saadun uuden rahoituksen määrä riittää arviolta 4000 opiskelijan koulutukselle.

Kansanopistoyhdistys huomauttaa kuitenkin, että saadun uuden rahoituksen määrä ei sellaisenaan riitä kattamaan vapaan sivistystyön oppilaitosten vuoden 2019 tason mukaisia suoritteita. Vuonna 2019 vapaan sivistystyön kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyn koulutuksen opiskelijamäärä oli noin 5200 opiskelijaa. Kansanopistoyhdistys pitää erittäin tärkeänä, että rahoitusta täydennetään jatkossa.

Opintotestirahoituksen siirtäminen valtionosuusrahoitukseen heikentää kotoutumissuunnitelmien ulkopuolella olevien maahanmuuttajien mahdollisuuksia osallistua koulutukseen. Kansanopistoyhdistys pitää ehdottoman tärkeänä, että valtionavustuksen siirtämisestä seuraava epäkohta on pikaisesti

korjattava. Valtioneuvoston selonteossa kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista (Valtioneuvoston julkaisu 2021:62) todetun mukaisesti tulee selvittää mahdollisuutta maksuttomaan vapaan sivistystyön koulutukseen henkilöille, jotka eivät ole oikeutettu kotoutumissuunnitelmaan. Pidämme tämän selvittämistä ehdottoman tärkeänä. Kotoutumissuunnitelman ulkopuolella oleviin kohderyhmiin kuuluu paljon henkilöitä, joiden pääseminen kielikoulutukseen olisi ensiarvoisen tärkeää sekä kotoutumisen että kansanlaisten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumiseksi.

Kansanopistoyhdistys katsoo, että hallituksen esityksen vapaan sivistystyön maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyn koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistus on tarkoituksenmukainen ja selkeyttää vapaan sivistystyön rahoitusjärjestelmää.

Kansanopistoyhdistys ei kannata hallituksen esityksessä luvussa 5 kirjattuja muita toteuttamisvaihtoehtoja.

Suomen Kansanopistoyhdistys – Finlands Folkhögskolförening ry:n puolesta

Helsingissä 15.9.2021

Helena Ahonen
puheenjohtaja

Minna Nieminen
toiminnanjohtaja

Yhteenveto Kansanopistoyhdistyksen lausunnosta:

- Suomen Kansanopistoyhdistys pitää hallituksen esitystä hyvänä ja kannatettavana.
- Vapaan sivistystyön toimijat ovat kehittäneet maahanmuuttajakoulutusta pitkäjänteisesti huomioiden kohderyhmän tarpeet. Kansanopistot ovat onnistuneet tässä työssä erinomaisesti.
- Esitetty rahoitusmalli takaisi koulutuksen järjestäjälle ennakoitavuutta ja mahdollistaisi pitkäjänteisen koulutustarjonnan suunnittelun. Kansanopistoyhdistys pitää tätä erittäin hyvänä uudistuksena, joka mahdollistaa myös muiden vapaan sivistystyön koulutusten kehittämisen ja uudistustyön.
- Suomen Kansanopistoyhdistys pitää hyvänä, että julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2022–2025 lisätään vuosittain 5 miljoonaa euroa vapaan sivistystyön kotouttamiskoulutukseen.
- Kansanopistoyhdistys kannattaa esityksen mukaisesti valtionavustuksen siirtämistä valtionosuusjärjestelmään. Kytkemällä myös tämä erityisesti maahanmuuttajille suunnattu koulutus valtionosuusjärjestelmään, mahdollistetaan se, että maahanmuuttajien tarvitsema koulutus rahoitetaan pysyvästi ja vastaavin rahoituksen keinoin, kuin muuta koulutusta maassamme.
- Uudistuksen jälkeen rahoituksen kokonaismäärä on kuitenkin edelleen riittämätön. Kansanopistoyhdistys pitää tärkeänä, että rahoitusta täydennetään jatkossa.
- Kansanopistoyhdistys kannattaa selvityksen tekemistä kotoutumissuunnitelman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien mahdollisuudesta maksuttomaan vapaan sivistystyön koulutukseen. Kotoutumissuunnitelman ulkopuolella oleviin kohderyhmiin kuuluu paljon henkilöitä, joiden pääseminen kielikoulutukseen olisi ensiarvoisen tärkeää sekä kotoutumisen että kansanlaisten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumiseksi.